

Розділ II. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.6:658.1

Безверхий Костянтин Вікторович,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту,
Київський національний університет технологій та дизайну
(01011, м. Київ, вул. Немировича-Данченка, буд. 2)
E-mail: kosticbv@mail.ru

РОЗРОБКА МОДЕЛІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ОБЛІКОВО-ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто розробку моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства. Метою дослідження є розробка моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства. Дослідження моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства в умовах інституційних перетворень здійснюється в нерозривному зв'язку з виробничими та інтеграційними процесами. Запропонована модель системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації комплексно забезпечує вирішення питань організації та методології його проведення з метою забезпечення ефективної діяльності суб'єкта господарювання. Отриманий результат буде корисним для застосування в практичній діяльності суб'єктів господарювання при розробці системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства. Результат дослідження має теоретичну і практичну цінність при розробці системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: внутрішньогосподарський контроль, модель, моделювання, система, обліково-звітна інформація

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах інновативного розвитку характерною рисою економічних суб'єктів стає швидка зміна основних факторів виробництва, що на перший план ставить завдання управління змінами і формування адаптивних інструментів для їх управління. У цьому випадку особливого значення набуває організація внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства, спрямованого на своєчасне виявлення виникаючих диспропорцій і резервів виробнич-

тва, що дозволяє розробити заходи з усунення ризиків зниження результативності та економічності поточного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання розробки моделі системи внутрішньогосподарського контролю підприємства в різний час займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені-економісти, як О. Акентьева, Б. Аманжолова, С. Бардаш, О. Бірюк, Ю. Божина, М. Бондар, К. Боримська, К. Боцова, Т. Боцян, Т. Бутинець, Н. Виговська, Т. Галямова, Л. Гордієнко, Л. Гусак, Б. Жарилгасова, І. Заєць, С. Івахненко, Є. Калюга, О. Колумбет, С. Концева, М. Корінко, В. Король, Р. Костирко, М. Кругла, В. Максимова, Л. Медвідь, Т. Міщенко, Т. Муренко, О. Павелко, В. Пантелеев, Н. Петренко, А. Рабошук, Ю. Ржавіна, О. Ромашко, Л. Савенков, Р. Савченко, Т. Серебрякова, І. Серебренікова, М. Чік, С. Щеголькова, Г. Яровенко та інші [2—44].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Не зменшуючи вагомості наукових напрацювань провідних учених, зауважимо, що питання розробки моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства не знайшли відображення в їх роботах. Це зумовлює поглиблення та розширення дослідження в напрямі розробки моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства.

Формулювання мети і завдання дослідження. Метою даного дослідження є розробка моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства. Для досягнення поставленої мети в дослідженні пропонується вирішити такі завдання: а) дослідити сутність процесу моделювання; б) навести класифікацію моделей в економіці, які можуть бути застосовані для господарського контролю; в) охарактеризувати модель управління ризиками у відповідності до COSO; г) проаналізувати інтегровану концепцію внутрішнього контролю (Модель COSO-ERM); д) побудувати модель системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження є міжнародне законодавства з питань розробки концептуальних моделей внутрішнього контролю. Теоретико-методологічною основою дослідження є діалектичний метод наукового пізнання та системний підхід щодо розробки моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства. Метод моделювання використовується для побудови моделі системи

внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства. Метод пізнання об'єкта дослідження ґрунтується на системному та синергетичному підходах, відповідно до яких розробка моделі системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства розглядається в нерозривному зв'язку із забезпеченням ефективної діяльності суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У сучасних умовах ведення господарської діяльності перед підприємствами все гостріше постає питання розробки ефективної та надійної системи їх внутрішньогосподарського контролю. Для цього пропонується використати загальнонауковий метод пізнання — моделювання. У загальному розумінні моделювання є способом пізнання процесів і явищ за допомогою побудови їх моделей (зразків). У сучасній науці використовуються різні моделі, серед яких виділимо модель у формі опису об'єкта дослідження з використанням формалізованої мови символічних позначень, характерних для відповідної науки.

За схематичним поданням процес моделювання можна презентувати у такому вигляді (рис. 1).

Концептуальну модель побудови системи внутрішнього контролю підприємства наводить О. Акентьева, що складається з: а) місії; б) мети; в) об'єкта; г) предмету; г) постулатів, принципів і правил; д) структури; е) організації технології; е) організації управління [2, с. 9].

Б. Аманжолова пропонує модель концептуальних основ формування системи внутрішнього контролю [3, с. 33].

Провідний вітчизняний учений-економіст С. Бардаш розглядає класифікаційну модель принципів економічного (господарського) контролю як складного поліморфічного явища [4, с. 74].

О. Бірюк і В. Король наводять організаційно-методичну модель внутрішньогосподарського контролю виробництва цукрових буряків з урахуванням якості продукції [5, с. 134].

Ю. Божина пропонує модель внутрішньогосподарського контролю у птахівництві [6, с. 9].

Модель системи внутрішньогосподарського контролю інвестиційної діяльності пропонує М. Бондар [7, с. 197].

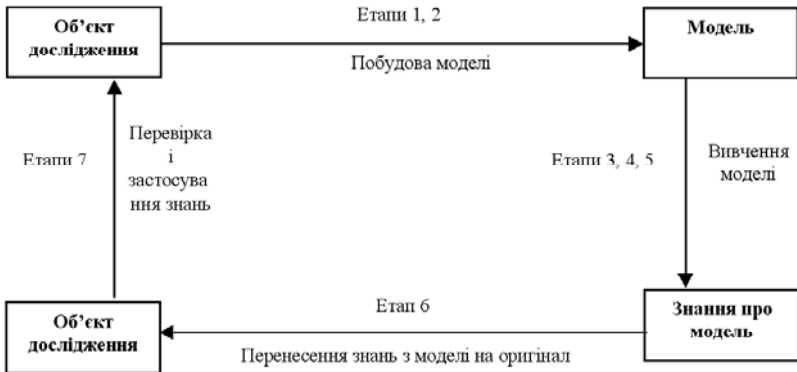

Рис. 1. Сутність процесу моделювання [1, с. 194]

К. Боримська та Т. Кирик наводить організаційну модель внутрішньогосподарського контролю операцій з оренди державного чи комунального майна [8, с. 38].

Модель методики внутрішнього контролю сільськогосподарського виробництва наводить К. Боцюєва [9, с. 19].

Т. Боцян розробила модель побудови системи внутрішнього контролю в умовах комп'ютеризації [10, с. 15].

Провідний учений у галузі господарського контролю Т. Бутинець зазначає, що сучасна модель контролю вимагає впровадження якісно нового підходу до організації системи контролю на сучасному етапі розвитку економіки України, яка дедалі більше набуває властивостей змішаної [11, с. 238]. Автор виділяє такі моделі: а) модель процесу господарського контролю [11, с. 488]; б) модель етапів внутрішнього контролю ФГЖ [11, с. 489]. Також Т. Бутинець і Р. Савченко пропонують модель управлінського контролю руху засобів підприємства та його стадії [12, с. 164].

Вітчизняний економіст Н. Виговська розробила організаційні моделі служби внутрішнього контролю для малих підприємств та акціонерних товариств [13, с. 234—235].

Модель контролю ведення бухгалтерського обліку на ділянці обліку грошових коштів та їх еквівалентів наводить О. Височан [14, с. 14].

Т. Галямова пропонує концептуальну модель реформування внутрішньогосподарського контролю на основі розвитку внутрішнього аудиту [15, с. 8].

Модель інформаційного забезпечення процедур внутрішнього контролю витрат незавершеного виробництва пивоварних підприємств розробила Л. Гордієнко [16, с. 12]

Модель внутрішнього контролю виробничих запасів в умовах логістичного підходу до їх управління пропонує Л. Гусак [17, с. 69—70].

Модель інформаційного забезпечення внутрішнього економічного контролю фінансових результатів діяльності в системі управлінського обліку наводить Б. Жарилгасова [18, с. 23].

І. Заєць описує модель організації внутрішнього контролю з майном, що не належить підприємству на правах власності [19, с. 158].

Провідний вітчизняний учений-економіст С. Івахненко пропонує виділяти окремі алгоритмічні моделі (рис. 2), які, як вважає автор, є справедливою для господарського контролю [20, с. 296].

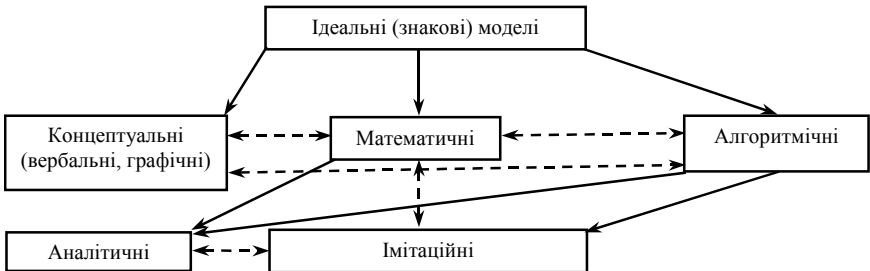

Рис. 2. Класифікація моделей в економіці, що може бути застосована для господарського контролю [20, с. 296]

Для повного розкриття об'єктів контролю, його основних властивостей, і функцій, як вважає Є. Калюга, найдоцільніше використовувати функціональні або організаційні моделі [21, с. 75]. Автор виділяє наступні моделі: 1) модель контрольних дій виробництва готової продукції [21, с. 76]; 2) модель об'єктів контролю і джерел інформації про матеріальні цінності [21, с. 77]; 3) модель методичних прийомів і узагальнення результатів контролю операцій з товарно-матеріальними цінностями [21, с. 78]; 4) модель об'єктів контролю і джерел інформації про план виробництва продукції [21, с. 80]; 5) модель методичних прийомів проведення і узагальнення результатів контролю виконання плану виробництва продукції [21, с. 81]; 6) модель попереднього і

поточного контролю і реалізації готової продукції [21, с. 115]; 7) модель програмно-логічного контролю [21, с. 115]; 8) модель попереднього контролю за рухом матеріалів [21, с. 154]; 9) модель контролю документальної перевірки господарських операцій [21, с. 249]; 10) модель контролю організації і стану бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності при проведенні комплексних ревізій [21, с. 266—267].

Вітчизняний учений-економіст О. Колумбет наводить модель організації обліку і здійснення контролю руху оборотних матеріальних активів [22, с. 275].

Концептуальну модель розвитку внутрішньогосподарського контролю у сільськогосподарських підприємствах пропонує С. Концева [23, с. 8].

М. Корінко впровадив модель внутрішнього контролю диверсифікації діяльності суб'єкта господарювання [24, с. 19].

Р. Костирко виділяє такі моделі контролю: а) інформаційна модель контролю та аналізу резервів ефективного використання та відтворення необоротних активів [25, с. 246]; б) модель контролю витрат для групи підприємств з одиничним типом виробництва та дрібносерійних промислових підприємств [25, с. 302 — 303]; в) інформаційна модель пооб'єктного контролю і аналізу витрат [25, с. 334]; г) структурно-функціональна модель пооб'єктного контролю непрямих витрат господарського суб'єкта [25, с. 350]. Р. Костирко розробив організаційну модель пооб'єктного контролю ефективності діяльності підприємства, яка наочно демонструє послідовність, форми контролю і їх взаємозв'язок, механізм використання контрольної інформації для прийняття управлінських рішень і розробки заходів щодо формування резервів на покриття ризику втрат прибутку (економічних вигід) підприємства [26, с. 96].

Модель внутрішньогосподарського контролю якості молочно-го скотарства запровадила М. Кругла [27, с. 10].

Провідний вітчизняний учений-економіст В. Максимова виділяє чотири моделі внутрішньогосподарського контролю: а) суб'єктну модель контролю [28, с. 16]; б) об'єктну модель контролю [28, с. 18]; в) методологічну модель контролю [28, с. 19—21]; г) комунікативну модель контролю [28, с. 24—27].

Л. Медвідь і Д. Хариневич-Яворська наводять концептуальну модель організації внутрішнього контролю підприємств роздрібно-ї торгівлі [29].

Організаційно-методичну модель контролю витрат за центрами відповідальності м'ясопереробного підприємства розробила Т. Міщенко [30, с. 128].

Т. Муренко пропонує принципову модель організації внутрішнього контролю фінансової звітності залізничних підприємств [31, с. 177].

Організаційно-методичну модель контролю доходів і витрат основної діяльності будівельних підприємств впроваджує О. Павелко [32, с. 12].

Моделювання широко застосовується в управлінні, причому на практиці використовуються складні математичні моделі. Моделювання внутрішньогосподарського контролю передбачає використання моделей для визначення поведінки та характеристик систем контролю [33, с. 170]. В. Пантелєєв пропонує створити таксометричну модель управління внутрішньогосподарським контролем на прикладі мікрорівня [33, с. 170].

Н. Петренко запропонувала модель методики контролю операцій із зобов'язаннями, що включає шість складових: 1) перевірка підстави виникнення зобов'язань; 2) перевірка своєчасності та повноти погашення зобов'язань; 3) встановлення повноти прибуткування запасів, виконання робіт, надання послуг; 4) проведення інвентаризації залишків зобов'язань; 5) перевірка правильність ведення бухгалтерського обліку зобов'язань; 6) узагальнення переліку порушень, виявлених у ході контролю [34, с. 416].

Досліджуючи моделі внутрішнього контролю А. Рабошук порівнює модель COSO та CoCo [35, с. 69]. Аналогічно до COSO модель CoCo покликана підвищити ефективність діяльності компаній. Внутрішній контроль у моделі CoCo розглядається в контексті того, як виконуються поставлені завдання, і включає ті елементи організації (включаючи ресурси, системи, процеси, культуру, структуру та завдання), які в сукупності підтримують людей у досягненні ними цілей. Модель CoCo деталізує дії, що сприяють досягненню кращого результату для суб'єкта господарювання; важливим є врахування припущення щодо ймовірних змін у зовнішньому стосовно суб'єкта господарювання середовищі, а ефективність системи внутрішнього контролю при цьому визначається можливістю адаптації контролю до змін зовнішніх умов.

На відміну від COSO, де основою внутрішнього контролю є контрольні процедури, модель CoSo фокусується на людських цінностях та аспектах їх поведінки, почутті ідентичності організації, політиці управління людськими ресурсами, відповідальності та підзвітності, взаємній довірі [35, с. 69—70].

Модель управління ризиками відповідно до COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) наведено в табл. 1.

Таблиця 1

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО COSO
[36, с. 385—386]

№ з/п	Компонент моделі	Складові		Відповідальні особи
		Елемент	Зміст	
1	Внутрішнє середовище (Internal environment)	Філософія та стиль управління	Комплекс переконань та установок підприємства	Керівництво підприємства, наглядова рада, весь персонал підприємства
		Ризик-апетит	Ступінь припустимого ризику	
		Наглядова рада або рада директорів	Критична оцінка та перевірка діяльності керівництва	
		Чесність, етичні цінності, компетентність співробітників	Етичні стандарти й стандарти поведінки	
		Делегування повноважень і відповідальності	Межі, у яких дозволяється ініціатива працівників	
		Стандарти в області керування кадрами	Прийом на роботу, просування, навчання, оцінка співробітників	

Продовження табл. 1.

№ з/п	Компонент моделі	Складові		Відповідальні особи
		Елемент	Зміст	
2	Постановка цілей (Objective setting)	Стратегічні (загальні)	Сенс існування підприємства	Керівництво підприємства, наглядова рада
		Тактичні (за видами діяльності)	Ефективність і продуктивність діяльності компанії	
		Підготовка звітності	Забезпечення достовірності	
		Дотримання законодавства	Дотримання діючих нормативних актів	
3	Визначення подій (Event identification)	Події, вплив яких буде негативним	Ризики, які необхідно оцінити	Керівництво підприємства (вибирає методи визначення подій)
		Події, вплив яких буде позитивним	Можливості, які необхідно врахувати в процесі формування стратегії	
4	Оцінка ризиків (Risk assessment)	Ймовірність виникнення	Можливості того, що подія відбудеться	Керівництво підприємства (вибирає джерела інформації, методи оцінки ризиків)
		Ступінь впливу	Наслідки того, що подія відбудеться	
5	Реагування на ризик (Risk response)	Відхилення від ризику	Припинення діяльності, що веде до ризику	Керівництво підприємства
		Скорочення ризику	Дії зі зменшення вірогідності настання або впливу ризику	
		Перерозподіл ризику	Перенос ризику	
		Прийняття ризику	Відсутність дій, що приводять до зниження ризику	

Закінчення табл. 1.

6	Засоби контролю (Control activities)	Процедури контролю: а) керування інформаційними технологіями; б) керування безпекою; в) визначення інформаційно-технологічної інфраструктури; г) придбання, розробка й технічне обслуговування програмного забезпечення	Дії, здійснювані безпосередньо або з використанням технічних засобів, що забезпечують реагування на ризики з боку керівництва	Керівництво підприємства
7	Інформація та комунікації (Information and communication)	Внутрішні та зовнішні інформаційні системи	Інформація із внутрішніх і зовнішніх джерел для використання в прийнятті рішень з реагування на зміну умов діяльності	Керівництво підприємства, наглядова рада, весь персонал підприємства
		Комунікації	Засоби комунікації: положення про політику, меморандуми, електронні повідомлення, дошка оголошень, інтернет-трансляція, відео повідомлення	
8	Моніторинг (Monitoring)	Поточний моніторинг	Постійне спостереження за діяльністю підприємства з метою визначення дії засобів контролю в часі	Керівництво підприємства, внутрішні аудиторі, керівники операційних підрозділів

Сьогодні модель COSO-ERM містить вісім компонентів, які взаємопов'язані між собою, що наведено на рис. 2.

Ю. Ржавіна розробила модель системи внутрішнього контролю [38, с. 16].

Інформаційну модель внутрішнього контролю торговельного підприємства [39, с.12] та організаційну модель внутрішнього контролю витрат підприємства [39, с.12] наводить О. Ромашко.

Модель системи внутрішнього контролю, що інтегрована в загальну систему управління економічного об'єкта наводить Л. Савенков [40, с. 18].

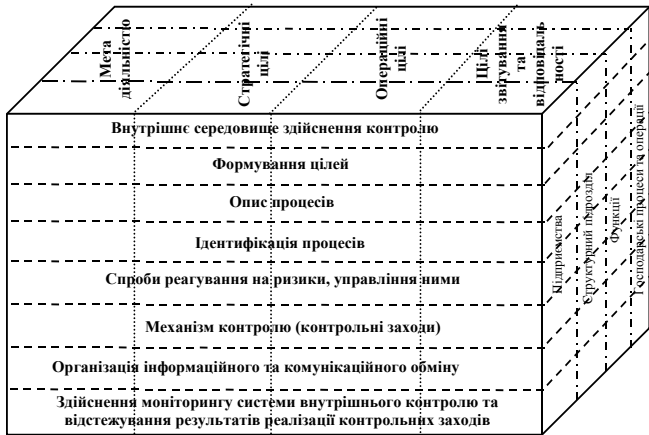

Рис. 2. Інтегрована концепція внутрішнього контролю (Модель COSO-ERM) [37, с. 121]

Російський учений Т. Серебрякова досліджує концептуальні моделі внутрішнього наскрізного контролю, де виділяє: а) синтезовану модель системи внутрішнього економічного контролю; б) модель наскрізного внутрішнього контролю; в) модель внутрішнього економічного контролю в системі бухгалтерського обліку [41, с. 33—35].

І. Серебренікова розглядає модель організації контролю на попередній стадії будівельної діяльності, що фінансується з різних джерел [42, с. 22].

Н. Хаймьонова наводить логіко-структурну модель контролю за виконанням бюджетів витрат підприємств автомобілебудування [43, с. 161].

Модель внутрішнього контролю витрат на підприємствах лісового господарства пропонує М. Чік [44, с. 142].

На основі комплексного підходу С. Щеголькова розробила модель організації внутрішнього контролю в управлінні витратами підприємства, яка інтегрує такі складові елементи: передумови організації внутрішнього контролю, інформаційне забезпечення, визначення пріоритетних завдань з удосконалення організації внутрішнього контролю, формування системи внутрішнього контролю в управлінні витратами підприємства [45]

Графічну модель внутрішнього контролю наводить Г. Яровенко [46].

Загально визнані (концептуальні) моделі внутрішньогосподарського контролю, що орієнтовані на ризик, наведено в табл. 2.

Таблиця 2

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ МОДЕЛІ
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОРТРОЛЮ
(УЗАГАЛЬНЕНО НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕНЬ
Т. СЕРЕБРЯКОВОЇ [42, с. 27])**

№ з/п	Показники	Найменування моделей			
		COBIT (Control Objectives for Information and Related Technology) [47]	SAC [48]	COSO [49]	SAS 55/78 [50; 51], ISA 400/315 [52; 53]
1	2	3	4	5	6
1	Зацікавлені користувачі	Менеджмент, аудиторі інформаційних систем	Внутрішні аудиторі	Менеджмент	Зовнішні аудиторі
2	Підходи до тлумачення внутрішньогосподарського контролю	Сукупність процесів (у т.ч. норми, процедури, прийоми та організаційні структури)	Сукупність процесів, підсистем і людей	Процес	Процес

Продовження табл. 1.

№ з/п	Показники	Найменування моделей			
		COBIT (Control Objectives for Information and Related Technology) [47]	SAC [48]	COSO [49]	SAS 55/78 [50; 51], ISA 400/315 [52; 53]
3	Цілі внутрішнього господарського контролю	— ефективність і результативність операцій; — конфіденційність, цілісність і доступність інформації; — достовірність фінансової звітності; — дотримання законодавства та правил	— ефективність і результативність операцій; — достовірність фінансової звітності; — дотримання законодавства та правил	— ефективність і результативність операцій; — достовірність фінансової звітності; — дотримання законодавства та правил	— ефективність і результативність операцій; — достовірність фінансової звітності; — дотримання законодавства та правил
4	Компоненти СВГК	Компоненти невизначені. Зони контролю: — планування та організація; — придбання та впровадження; — доставка та підтримка; — моніторинг	— контрольне середовище; — автоматизована та ручна система бухгалтерського обліку; — процедури контролю	— контрольне середовище; — управління ризиком (ризик-менеджмент); — контрольні дії; — інформація і комунікація; — моніторинг	— контрольне середовище; — оцінка ризика; — контрольні дії; — інформація і комунікація; — моніторинг

Закінчення табл. 1.

№ з/п	Показники	Найменування моделей			
		COBIT (Control Objectives for Information and Related Technology) [47]	SAC [48]	COSO [49]	SAS 55/78 [50; 51], ISA 400/315 [52; 53]
5	Об'єкти контролю	Інформаційні технології	Інформаційні технології	Підприємство	Фінансова звітність
6	Обсяг вивчення	За період часу	За період часу	За період часу	За період часу
7	Відповідальність за СВГК	Керівництво	Керівництво	Керівництво	Керівництво

Вказані моделі внутрішньогосподарського контролю, що наведені у табл. 1, не в повній мірі враховують специфіку діяльності вітчизняних підприємств, тому нами пропонується така модель системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства (табл. 3).

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. У результаті проведеного дослідження, нами було розроблено та запропоновано модель системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства, яка включає: а) суб'єкти контролю; б) об'єкти контролю; в) джерела інформації; г) методичні прийоми проведення контролю; ґ) методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів контролю, яка комплексно забезпечує вирішення питань організації та методології його проведення з метою забезпечення ефективної діяльності суб'єкта господарювання. У подальших дослідженнях пропонується зосередити увагу на питанні оцінки ефективності системи внутрішньогосподарського контролю обліково-звітної інформації підприємства.

Бібліографічний список

1. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): [Навч. посіб.] / за ред. А. А. Мазаракі. — [2-ге вид., допов.]. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. — 296 с.

2. *Акентьєва О.Б.* Підвищення економічної ефективності системи внутрішнього контролю підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 — «Економіка, організація і управління підприємствами» / О. Б. Акентьєва. — Донецьк, 2006. — 20 с.

3. *Аманжолова Б. А.* Теория и методология формирования систем внутреннего контроля взаимосвязанных организаций: автореф. дис. ... докт. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Б. А. Аманжолова. — Новосибирск, 2008. — 33 с.

4. *Бардаш С.В.* Економічний контроль в Україні: системний підхід: [Моногр.] / С. В. Бардаш. — К.: КНТЕУ, 2010. — 656 с.

5. *Бірюк О.Г.* Облік і контроль в управлінні виробництвом та реалізацією цукрових буряків: [Моногр.] / О. Г. Бірюк, В. В. Король. — К.: КНЕУ, 2014. — 285 с.

6. *Божина Ю.В.* Развитие системы внутрихозяйственного контроля в птицеводстве : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Ю. В. Божина. — М., 2008. — 20 с.

7. *Бондар М.І.* Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю: [Моногр.] / М. І. Бондар. — К.: КНЕУ, 2008. — 256 с.

8. *Боримська К.П.* Методика проведення внутрішнього контролю орендних операцій майна комунальної власності / К. П. Боримська, Т. В. Кирик // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Серія : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. — Житомир: ЖДТУ. — 2012. — Випуск 1 (22). — С. 38 — 49.

9. *Боцоева К. А.* Развитие внутреннего контроля в системе управления сельским хозяйством (на примере Республики Северная Осетия-Алания): автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / К. А. Боцоева. — Краснодар, 2015. — 24 с.

10. *Боцян Т.В.* Облік і внутрішній контроль діяльності підприємств в умовах використання комп'ютерних технологій: управлінський аспект: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. В. Боцян. — К., 2005. — 20 с.

11. *Бутинець Ф.Ф.* Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології, практики : [Моногр.] / Т.А. Бутинець. — Житомир : ЖДТУ, 2011. — 772 с.

12. Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку: [Моногр.] / під заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. — Житомир: ПП «Рута», 2014. — 380 с.

13. *Виговська Н.Г.* Господарський контроль в соціально орієнтованій економіці: проблеми теорії та методології: [Моногр.] / Н. Г. Виговська. — Житомир: ЖДТУ, 2006. — 288 с.

14. *Височан О. С.* Облік і контроль грошових коштів та їх еквівалентів: теорія, методика, організація: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О. С. Височан. — К., 2009. — 23 с.

15. *Галлямова Т.Р.* Реформирование внутрихозяйственного контроля на базе внутреннего управленческого аудита в сельскохозяйственных организациях: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством», 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Т. В. Галлямова. — Ижевск, 2005. — 20 с.

16. *Гордієнко Л.П.* Облік і контроль незавершеного виробництва пивоварних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Л. П. Гордієнко. — К., 2016. — 22 с.

17. *Гусак Л.В.* Нормативне забезпечення внутрішнього контролю виробничих запасів в умовах логістичного підходу до їх управління / Л. В. Гусак // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. — 2012. — Вип. 2 (23). — С. 67—72.

18. *Жарылгасова Б. Т.* Теория и методика экономического контроля формирования финансовый результатов в сельскохозяйственных организациях: автореф. дис. ... докт. екон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Б. Т. Жарылгасова. — М., 2009. — 43 с.

19. *Заєць І.В.* Організація внутрішнього контролю операцій з майном, що не належить підприємству на правах власності / І. В. Заєць // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Серія : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. — 2011. — Вип. 1 (19). — С. 154 — 159.

20. *Івахненко С.В.* Інформаційні технології в аудиті та внутрішньогосподарському контролі: дис. ... докт. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / С. В. Івахненко. — К., 2011. — 577 с.

21. *Калюга Є.В.* Фінансово-господарський контроль в системі управління: [Моногр.] / Є. В. Калюга. — К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. — 360 с.

22. *Колумбет О.П.* Бухгалтерський облік, аналіз і контроль оборотних матеріальних активів: методологія та організація: [Моногр.] / О. П. Колумбет. — К.: ЦП «Компринт», 2014. — 442 с.

23. *Концевая С.Р.* Моделирование и организационно-методические аспекты внутрихозяйственного контроля в сельском хозяйстве: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / С. Р. Концевая. — М., 2007. — 23 с.

24. *Корінько М.Д.* Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація: автореф. дис. ... докт. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / М. Д. Корінько. — К., 2008. — 36 с.

25. *Костирко Р.О.* Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: [Моногр.] / Р. О. Костирко. — Луганськ: Видавництво СНУ ім. В. Даля, 2010. — 728 с.

26. *Костирко Р.О.* Організація пооб'єктного контролю ефективності діяльності підприємств / Р. О. Костирко // Фінансовий простір. — 2016. — № 1 (21). — С. 93—99.

27. *Кругла М.М.* Облік і контроль в управлінні якістю продукції молочного скотарства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / М. М. Кругла. — К., 2012. — 21 с.

28. *Максімова В.Ф.* Контроль в управлінні економічними процесами на підприємстві: [Навч. посіб.] / В. Ф. Максімова. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. — 190 с.

29. *Медвідь Л.Г.* Організаційно-методичні аспекти внутрішнього контролю діяльності торговельних підприємств у конкурентному середовищі / Л. Г. Медвідь, Д. О. Хариневич-Яворська // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3524>.

30. *Мищенко Т.М.* Облік і контроль витрат виробництва м'ясопродукції: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. М. Мищенко. — К., 2015. — 257 с.

31. *Муренко Т.О.* Організація контролю фінансової звітності (на прикладі підприємств залізничного транспорту України): дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. О. Муренко. — Одеса, 2012. — 226 с.

32. *Павелко О.В.* Облік та контроль доходів і витрат основної діяльності будівельних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О. В. Павелко. — К., 2010. — 21 с.

33. *Пантелеєв В.П.* Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація: [Моногр.] / В. П. Пантелеєв. — К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2008. — 491 с.

34. *Петренко Н.І.* Бухгалтерський облік і контроль операцій із руху пасивів підприємства: проблеми теорії, методології, практики: [Моногр.] / Н. І. Петренко. — Житомир: ЖДТУ, 2012. — 544 с.

35. *Рабошук А.В.* Моделі внутрішнього контролю: порівняльна характеристика / А. В. Рабошук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27—28 жовтня 2011 р.). — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. — Т. 1. — С. 69 — 70.

36. Аудит: [Підручник] / І. І. Пилипенко, Т. О. Каменська, М. Д. Корінко та інші. — К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2015. — 643 с.

37. *Коцупатрий М.М.* Внутрішньогосподарський контроль в управлінні діяльністю сільськогосподарських підприємств: [Моногр.] / М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук. — Вінниця: ПП «ГД «Едельвейс і К», 2014. — 268 с.

38. *Ржавина Ю.В.* Методика и организация управленческого учета и внутреннего контроля в торговых фармацевтических компаниях: автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Ю. В. Ржавина. — Йошкар-Ола, 2012. — 24 с.

39. *Ромашко О.М.* Облік і контроль витрат в системі економічної безпеки підприємства: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О. М. Ромашко. — К., 2015. — 24 с.

40. *Савенков Л.Д.* Модель системы сквозного внутреннего контроля на промышленных предприятиях: автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Л. Д. Савенков. — М., 2015. — 25 с.

41. *Серебрякова Т.Ю.* Концептуальные модели сквозного внутреннего контроля: автореф. дис. ... докт. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Т. Ю. Серебрякова. — Йошкар-Ола, 2010. — 48 с.

42. *Серебренникова И.В.* Развитие методики бухгалтерского учета расходов и внутреннего контроля строительной организации на предварительном этапе инвестиционно-строительной деятельности: автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / И. В. Серебренникова. — Ростов-на-Дону, 2014. — 25 с.

43. *Хаймьонова Н.С.* Облік і контроль за центрами відповідальності в системі управління витратами діяльності підприємства: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.09 — «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Н. С. Хаймьонова. — Львів, 2016. — 334 с.

44. *Чік М.Ю.* Внутрішньогосподарський контроль витрат на підприємствах лісового господарства / М. Ю. Чік // Вісник Житомирського національного технічного університету. — 2012. — № 2 (60). — С. 171 — 174.

45. *Щеголькова С.В.* Удосконалення організації внутрішнього контролю в управлінні витратами машинобудівного підприємства: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.04 — «Економіка та управління підприємствами» / С. В. Щеголькова. — Луганськ, 2008. — 18 с.

46. *Яровенко, Г.М.* Перспективи автоматизації внутрішнього контролю на підприємствах [Текст] / Г.М. Яровенко // Сучасні та перспективні методи і моделі управління в економіці: [Моногр.] : у 2 ч. / за ред. Д-ра экон. наук, проф. А.О. Єліфанова. — Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. — Ч.2.—256 с.

47. COBIT 5 A Business Framework for the Governance and Management of Enterprise IT [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: <https://cobitonline.isaca.org/l3-main?book=framework#framework-chapter02>.
48. Сравнение концепций внутреннего контроля [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://bankir.ru/tehnologii/s/sravnienie-koncepcii-vnutrennego-kontrolya-1383854>.
49. COSO Enterprise Risk Management-Integrated Framework Update [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: COSO Enterprise Risk Management-Integrated Framework Update.
50. Statement on Auditing Standards 55 Consideration of the internal control structure in a financial statement audit [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: <http://umiss.lib.olemiss.edu:82/articles/1038078.6626/1.PDF>.
51. Statement on Auditing Standards 78 Consideration of internal control structure in a financial statement audit: An amendment to SAS no. 55 [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: <http://umiss.lib.olemiss.edu:82/articles/1038105.6703/1.PDF>.
52. International standard on auditing 400 Risk assessments and internal control [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: http://www.icisa.cag.gov.in/Background_%20Material/RISK_%20ASST%20AND%20INTNL%20CONTROL%20ISA_400.pdf.
53. International standard on auditing 315 Identifying and assessing the risks of material misstatement through understanding the entity and its environment [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a017-2010-iaasb-handbook-isa-315.pdf>.

References

1. Ekonomichni doslidzhennya (metodologiya, instrumentarij, organizaciya, aprobaciya) [Economic research (methodology, tools, organization, testing)]: [Navch. posib.] / za red. A. A. Mazaraki. — [2-ge vyd., dopov.]. — K.: Kyiv. nac. torg.-ekon. un-t, 2011. — 296 p. [In Ukrainian]
2. *Akyentyeva O.B.* Pidvyshhennya ekonomichnoyi efektyvnosti systemy vnutrishnogo kontrolyu pidpryyemstva [Improving cost effectiveness of the internal control]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.01 — «Ekonomika, organizaciya i upravlinnya pidpryyemstvamy» / O. B. Akyentyeva. — Doneczk, 2006. — 20 p. [In Ukrainian]
3. *Amanzholova B. A.* Teoryya y metodologyya formyrovanyya system vnutrennego kontrolya vzaymosvyazannykh organyziy [Theory and Methodology of the internal control system of interconnected organizations]: avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / B. A. Amanzholova. — Novosybyrsk, 2008. — 33 p. [In Russian]

4. *Bardash S.V.* Ekonomichnyj kontrol v Ukrayini: systemnyj pidxid [Economic control in Ukraine: systematic approach]: [Monogr.] / S. V. Bardash. — K.: KNTEU, 2010. — 656 p. [In Ukrainian]
5. *Biryuk O.G.* Oblik i kontrol v upravlinni vyrobnyctvom ta realizaciyeyu czukrovyyx buryakiv [Accounting and control to manage the production and sale of sugar beet]: [Monogr.] / O. G. Biryuk, V. V. Korol. — K.: KNEU, 2014. — 285 p. [In Ukrainian]
6. *Bozhyna Yu.V.* Razvytye systemi vnutyryxozyajstvennogo kontrolya v ptycevodstve [The development of on-farm monitoring system in the poultry industry]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / Yu. V. Bozhyna. — Moskva, 2008. — 20 p. [In Russian]
7. *Bondar M.I.* Investycijna diyalnist: metodyka ta organizaciya obliku i kontrolyu [Investment activities: methods and organization of accounting and control]: [Monogr.] / M. I. Bondar. — K.: KNEU, 2008. — 256 p. [In Ukrainian]
8. *Borymska K.P.* Metodyka provedennya vnutyryshnogo kontrolyu orendnyx operacij majna komunalnoyi vlasnosti [Methods of internal controls leases communal property] / K. P. Borymska, T. V. Kyryk // *Problemy teorii i metodologiyi buxgalterskogo obliku, kontrolyu i analizu. Mizhnarodnyj zbirnyk naukovyx pracz. Seriya : Buxgalterskyj oblik, kontrol i analiz.* — Zhytomyr: ZhDTU. — 2012. — Vypusk 1 (22). — P. 38 — 49. [In Ukrainian]
9. *Boczoeva K. A.* Razvytye vnutyrennego kontrolya v systeme upravlenyya selskym xozyajstvom (na prymerе Respublyky Severnaya Osetiya-Alaniya) [Development of internal control in the agricultural management system (on the example of the Republic of North Ossetia-Alania)]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / K. A. Boczoeva. — Krasnodar, 2015. — 24 p. [In Russian]
10. *Bocyan T.V.* Oblik i vnutyryshnij kontrol diyalnosti pidpryyemstv v umovax vykorystannya kompyuternyx texnologij: upravlinskyj aspect [Accounting and internal control of enterprises in terms of computer technology: administrative aspect]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / T. V. Bocyan. — K., 2005. — 20 p. [In Ukrainian]
11. *Butynecz F.F.* Rozvytok nauky gospodarskogo kontrolyu: problemy teorii, metodologiyi, praktyky [The development of economic control science: problems of theory, methodology, practice]: [Monogr.] / T.A. Butynecz. — Zhytomyr : ZhDTU, 2011. — 772 p. [In Ukrainian]
12. Suchasnyj buxgalterskyj oblik i kontrol: problemy rozvytku [Contemporary Accounting and Control: Problems of Development]: [Monogr.] / pid zag. red. prof. F.F. Butyncya. — Zhytomyr: PP «Ruta», 2014. — 380 p. [In Ukrainian]

13. *Vygovska N.G.* Gospodarskyj kontrol v socialno oriyentovaniy ekonomici: problemy teoriiy ta metodologiiy [Economic control in socially oriented economy: problems of theory and methodology]: [Monogr.] / N. G. Vygovska. — Zhytomyr: ZhDTU, 2006. — 288 p. [In Ukrainian]

14. *Vysochan O. S.* Oblik i kontrol groshovykh koshtiv ta yix ekvivalentiv: teoriya, metodyka, organizaciya [Accounting and control of cash and cash equivalents: theory, methodology, organization]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / O. S. Vysochan. — K., 2009. — 23 p. [In Ukrainian]

15. *Gallyamova T.R.* Reformyrovanye vnutryxozhaystvennogo kontrolya na baze vnutrennego upravlencheskogo audyta v sel'skoxozhaystvennix organizaciyax [Reforming farm monitoring based on internal management audit in the agricultural organizations]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05 «Ekonomyka y upravlenye narodnim xozhaystvom», 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / T. V. Gallyamova. — Yzhevsk, 2005. — 20 p. [In Russian]

16. *Gordiyenko L.P.* Oblik i kontrol nezavershenogo vyrobnyctva pyvovarnyx pidpryyemstv [Accounting and control progress breweries]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / L. P. Gordiyenko. — K., 2016. — 22 p. [In Ukrainian]

17. *Gusak L.V.* Normatyvne zabezpechennya vnutrishnogo kontrolyu vyrobnychyx zapasiv v umovax logistychnogo pidxodu do yix upravlinnya [Normative internal control of inventory in terms of logistics approach to their management] / L. V. Gusak // *Problemy teoriiy ta metodologiiy buxgalterskogo obliku, kontrolyu i analizu. Mizhnarodnyj zbirnyk naukovyx prac. Seriya: Buxgalterskyj oblik, kontrol i analiz.* — 2012. — Vypusk 2 (23). — P. 67 — 72 [In Ukrainian]

18. *Zharilgasova B. T.* Teoriya y metodyka ekonomycheskogo kontrolya formyrovannya fynansovij rezultatov v sel'skoxozhaystvennix organizaciyax [Theory and methods of economic control of the financial results in agricultural organizations]: avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk: 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / B. T. Zharilgasova. — M., 2009. — 43 p. [In Russian]

19. *Zayecz I.V.* Organizaciya vnutrishnogo kontrolyu operacij z majnom, shho ne nalezhyt pidpryyemstvu na pravax vlasnosti [The organization of internal control operations with property that does not belong to the enterprise on the property rights] / I. V. Zayecz // *Problemy teoriiy ta metodologiiy buxgalterskogo obliku, kontrolyu i analizu. Mizhnarodnyj zbirnyk naukovyx prac. Seriya : Buxgalterskyj oblik, kontrol i analiz.* — 2011. — Vypusk 1 (19). — P. 154 — 159 [In Ukrainian]

20. *Ivaxnenkov S.V.* Informacijni tehnologiiy v audyti ta vnutrishnogospodarskomu kontroli [Information technology audit and internal control]: dys. ... dokt. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / S. V. Ivaxnenkov. — K., 2011. — 577 p. [In Ukrainian]

21. *Kalyuga Ye.V.* Finansovo-gospodarskyj kontrol v systemi upravlinnya [The financial and economic control in the management]: [Monogr.] / Ye. V. Kalyuga. — K.: Elga, Nika-Centr, 2002. — 360 p. [In Ukrainian]

22. *Kolumbet O.P.* Buxgalterskyj oblik, analiz i kontrol oborotnyx materialnyx aktyviv: metodologiya ta organizaciya [Accounting, analysis and control of tangible current assets: Methodology and organization]: [Monogr.] / O. P. Kolumbet. — K.: CzP «Kompriynt», 2014. — 442 p. [In Ukrainian]

23. *Koncevaya S.R.* Modelyrovanye y organyzacyonno-metodycheskye aspekti vnutryxozyajstvennogo kontrolya v selskom xozyajstve [Modeling and organizational and methodological aspects of the farm control in agriculture]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / S. R. Koncevaya. — M., 2007. — 23 p. [In Russian]

24. *Korinko M.D.* Kontrol ta analiz diyalnosti subyektiv gospodaryuvannya v umovax yiyi dyversyfikaciji: teoriya, metodologiya, organizaciya [Monitoring and analysis of business entities in terms of diversification: theory, methodology, organization]: avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / M. D. Korinko. — K., 2008. — 36 p. [In Ukrainian]

25. *Kostyrko R.O.* Kontrol i analiz v systemi upravlinnya ekonomichnym potencialom gospodaryuyuchogo subyekta: metodologiya ta organizaciya [Monitoring and analysis in the management of the economic potential of the entity: methodology and organization]: [Monogr.] / R. O. Kostyrko. — Lugansk: Vydavnycztvo SNU im. V. Dalya, 2010. — 728 p. [In Ukrainian]

26. *Kostyrko R.O.* Organizaciya poobyektnogo kontrolyu efektyvnosti diyalnosti pidpryyemstv [Organization of object efficiency control for enterprises] / R. O. Kostyrko // *Finansovyy prostir*. — 2016. — № 1 (21). — P. 93 — 99 [In Ukrainian]

27. *Krugla M.M.* Oblik i kontrol v upravlinni yakistyv produkciji molochnogo skotarstva [Accounting and control in the management of quality dairy]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / M. M. Krugla. — K., 2012. — 21 p. [In Ukrainian]

28. *Maksimova V.F.* Kontrol v upravlinni ekonomichnymy procesamy na pidpryyemstvi [Control in economic management of an enterprise]: [Navch. posib.] / V. F. Maksimova. — Sumy: VTD «Universytetska knyga», 2008. — 190 p. [In Ukrainian]

29. *Medvid L.G.* Organizacijno-metodychni aspekty vnutrishnogo kontrolyu diyalnosti torgovelynx pidpryyemstv u konkurentnomu seredovyshhi [Organizational and methodological aspects of internal control of commercial enterprises in a competitive environment] / L. G. Medvid, D. O. Xarynovych-Yavorska // [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3524> [In Ukrainian]

30. *Mishhenko T.M.* Oblik i control vytrat vyrobnyctva myasoprodukciji [Accounting and control of production costs of meat]: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / T. M. Mishhenko. — Kyiv, 2015. — 257 p. [In Ukrainian]

31. *Murenko T.O.* Organizaciya kontrolyu finansovoyi zvitnosti (na prykladi pidpryyemstv zaliznychnogo transportu Ukrayiny) [Organization of control of financial statements (in terms of railways in Ukraine)]: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / T. O. Murenko. — Odesa, 2012. — 226 p. [In Ukrainian]

32. *Pavelko O.V.* Oblik ta kontrol doxodiv i vytrat osnovnoyi diyalnosti budivelnyx pidpryyemstv [Accounting and control of income and expenditure of the main construction companies]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / O. V. Pavelko. — K., 2010. — 21 p. [In Ukrainian]

33. *Panteleyev V.P.* Vnutrishnogospodarskyj kontrol: metodologiya ta organizaciya [Internal control: methodology and organization]: [Monogr.] / V. P. Panteleyev. — K.: DP «Inform.-analit. agentstvo», 2008. — 491 p. [In Ukrainian]

34. *Petrenko N.I.* Buxgalterskyj oblik i kontrol operacij iz ruxu pasyviv pidpryyemstva: problemy teorii, metodologiyi, praktyky [Accounting and control of traffic operations liabilities of the company: problems of theory, methodology, practice]: [Monogr.] / N. I. Petrenko. — Zhytomyr: ZhDTU, 2012. — 544 p. [In Ukrainian]

35. *Raboshuk A.V.* Modeli vnutrishnogo kontrolyu: porivnyalna xarakterystyka [Internal control models: comparative characteristics] / A. V. Raboshuk // *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrayiny: zbirnyk tez dopovidej XIV Vseukrayinskoyi naukovopraktychnoyi konferenciyi (27—28 zhovtnya 2011 p.)*. — Sumy: DVNZ «UABS NBU», 2011. — T. 1. — P. 69 — 70 [In Ukrainian]

36. *Audit [Audit]: [Pidruchnyk] / I. I. Pylypenko, T. O. Kamenska, M. D. Korinko ta inshi.* — K.: DP «Inform.-analit. agentstvo», 2015. — 643 p. [In Ukrainian]

37. *Koczupatryj M.M.* Vnutrishnogospodarskyj kontrol v upravlinni diyalnistyu silskogospodarskyx pidpryyemstv [Internal control in the management of farms]: [Monogr.] / M. M. Koczupatryj, U. O. Marchuk. — Vynnyca: PP «TD «Edelveys i K», 2014. — 268 p. [In Ukrainian]

38. *Rzhavyna Yu.V.* Metodyka y organyzacya upravlencheskogo ucheta y vnutrennego kontrolya v torgovix farmacevtycheskyx kompanyyax [Methodology and organization of management accounting and internal control systems in commercial pharmaceutical companies]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / Yu. V. Rzhavyna. — Joshkar-Ola, 2012. — 24 p. [In Russian]

39. *Romashko O.M.* Oblik i kontrol vytrat v systemi ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva [Accounting and cost control in the system of

economic security]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / O. M. Romashko. — K., 2015. — 24 p. [In Ukrainian]

40. *Savenkov L.D.* Model systemi skvoznogo vnutrennego kontrolya na promishlennykh predpriyatyayax [Model of the internal control systems for industrial enterprises]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / L. D. Savenkov. — Moskva, 2015. — 25 p. [In Russian]

41. *Serebryakova T.Yu.* Konceptualnie modely skvoznogo vnutrennego kontrolya [Conceptual models through the internal control]: avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / T. Yu. Serebryakova. — Joshkar-Ola, 2010. — 48 p. [In Russian]

42. *Serebrennykova Y.V.* Razvytye metody buxgalterskogo ucheta raschodov y vnutrennego kontrolya stroytelnoy organizatsiyi na predvartel'nom etape ynvestytsionno-stroytelnoy deyatel'nosti [The development of methods of accounting costs and the internal control of a construction company in the preliminary stage of investment and construction activities]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.12 «Buxgalterskyj uchet, statystyka» / Y. V. Serebrennykova. — Rostov-na-Donu, 2014. — 25 p. [In Russian]

43. *Xajmonova N.S.* Oblik i kontrol za centramy vidpovidalnosti v systemi upravlinnya vytratamy diyalnosti pidpriyemstva [Accounting and control centers of responsibility in the management costs of the company]: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09 — «Buxgalterskyj oblik, analiz ta audyt» / N. S. Xajmonova. — Lviv, 2016. — 334 p. [In Ukrainian]

44. *Chik M.Yu.* Vnutrishnogospodarskyj kontrol vytrat na pidpriyemstvax lisovogo gospodarstva [Internal control spending on forestry enterprises] / M. Yu. Chik // *Visnyk Zhytomyrskogo nacionalnogo texnichnogo universytetu*. — 2012. — № 2 (60). — P. 171 — 174. [In Ukrainian]

45. *Shhegolkova S.V.* Udoskonalennya organizatsiyi vnutrishnogo kontrolyu v upravlinni vytratamy mashynobudivnogo pidpriyemstva [Improvement of internal controls in managing expenditures engineering company] : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04 — «Ekonomika ta upravlinnya pidpriyemstvamy» / S. V. Shhegolkova. — Lugansk, 2008. — 18 p. [In Ukrainian]

46. *Yarovenko G.M.* Perspektyvy avtomatyzatsiyi vnutrishnogo kontrolyu na

pidpriyemstvax [Prospects for the automation of internal control in enterprises] / G.M. Yarovenko // *Suchasni ta perspektyvni metody i modeli upravlinnya v ekonomici*: [Monogr.] : u 2 ch. / za red. D-ra ekon. nauk, prof. A.O. Yepifanova. — Sumy: DVNZ «UABS NBU», 2008. — Ch.2.—256 p. [In Ukrainian]

47. COBIT 5 A Business Framework for the Governance and Management of Enterprise IT [Electronic resource]. — Available at: <https://>

cobitonline.isaca.org/l3-main?book=framework#framework-chapter02. [In English]

48. Sravnenye koncepcyj vnutrennego kontrolya [Comparison of internal control concepts] [Elektronnij resurs]. — Available at: <http://bankir.ru/tehnologii/s/sravnenie-koncepcii-vnytrennego-kontrolya-1383854>. [In Russian]

49. COSO Enterprise Risk Management-Integrated Framework Update [Electronic resource]. — Available at: COSO Enterprise Risk Management-Integrated Framework Update. [In English]

50. Statement on Auditing Standards 55 Consideration of the internal control structure in a financial statement audit [Electronic resource]. — Available at: <http://umiss.lib.olemiss.edu:82/articles/1038078.6626/1.PDF>. [In English]

51. Statement on Auditing Standards 78 Consideration of internal control structure in a financial statement audit: An amendment to SAS no. 55 [Electronic resource]. — Available at: <http://umiss.lib.olemiss.edu:82/articles/1038105.6703/1.PDF>. [In English]

52. International standard on auditing 400 Risk assessments and internal control [Electronic resource]. — Available at: http://www.icisa.cag.gov.in/Background%20Material/RISK%20ASSt%20AND%20INTNL%20CONTROL%20ISA_400.pdf. [In English]

53. International standard on auditing 315 Identifying and assessing the risks of material misstatement through understanding the entity and its environment [Electronic resource]. — Available at: <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a017-2010-iaasb-handbook-isa-315.pdf>. [In English]

Стаття надійшла до редакції 10 травня 2016 р.

УДК 657.6:658.1

Безверхий Константин Викторович,

канд. экон. наук, доцент кафедры учета и аудита,
Киевский национальный университет технологий и дизайна
(01011, г. Киев, ул. Немировича-Данченко, д. 2)
E-mail: kosticbv@mail.ru

Разработка модели системы внутрихозяйственного контроля учетно-отчетной информации предприятия

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрено разработку модели системы внутрихозяйственного контроля учетно-отчетной информации предприятия. Целью исследования является разработка модели системы внутрихозяйственного контроля учетно-отчетной информации пред-

приятия. Исследование модели системы внутривозрастного контроля учетно-отчетной информации предприятия в условиях институциональных преобразований осуществляется в неразрывной связи с производственными и интеграционными процессами. Предложенная модель системы внутривозрастного контроля учетно-отчетной информации комплексно обеспечивает решение вопросов организации и методологии его проведения с целью обеспечения эффективной деятельности предприятия. Полученный результат будет полезным для применения в практической деятельности субъектов хозяйствования при разработке системы внутривозрастного контроля учетно-отчетной информации предприятия. Результат исследования имеет теоретическую и практическую ценность при разработке системы внутривозрастного контроля учетно-отчетной информации предприятия.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: внутривозрастный контроль, модель, моделирование, система, учетно-отчетная информация

UDC 657.411:657.37

Bezverkhyy Kostiantyn,

Candidate of Sciences (Economics),
Associate Professor at the Department of Accounting and Audit,
Kyiv National University of Technology and Design
(2, Nemyrovych-Danchenko Str., Kyiv, 01011, Ukraine)
E-mail: kosticbv@mail.ru

Development of an internal control model for enterprise accounting and reporting

ABSTRACT. The article discusses the development of an internal control model for enterprise accounting and reporting. The research aims at development of an internal control model for enterprise information on accounting and reporting. The study examines internal control model for enterprise accounting and reporting in terms of institutional transformations and in close connection with production and integration processes. The proposed internal control model for enterprise accounting and reporting comprehensively resolves issues of organization and methodology of control to ensure effective enterprise performance. The research result is significant for business practice in the context of development of an internal control system for enterprise accounting and reporting. It also has theoretical and practical significance for the development of an internal control system for enterprise accounting and reporting.

KEY WORDS: internal control, model, simulation, system, accounting and reporting